

केंद्रिय राष्ट्रीय कल्याण निधी पुरस्कृत आदर्श
मच्छिमार ग्राम विकास योजनेअंतर्गत
मच्छिमारांना घरे बांधून देणेबाबत निकष.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: मत्स्यवि-२४१०/प्र.क्र.१५९/पदुम-१३,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

तारीख: २० जानेवारी, २०१४

वाचा —

१) केंद्र शासन, कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.१२०१२/२/२००७/एफवाय(डब्ल्यू),
दि १५ एप्रिल २०११.

प्रस्तावना —

राष्ट्रीय कल्याण निधी या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी आदर्श मच्छिमार गावांचा विकास करण्याच्या उद्देशाने राज्य शासन ५० टक्के व केंद्र शासन ५० टक्के यांच्या संयुक्त सहकार्याने १०० टक्के अनुदानाने निधी उपलब्ध करून दारिद्र्य रेषेखाली क्रियाशील मच्छिमारांना रु.५०,०००/-च्या मर्यादेत घरकुल तसेच २० घरांसाठी एक कूपनलीका व ७५ घरांसाठी एक समाजमंदीर बांधून देण्यात येते. ही योजना महाराष्ट्रात सन १९९५-९६ पासून सुरु करण्यात आलेली आहे. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक १५.४.२०११ च्या पत्रान्वये विहित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनानुसार आदर्श मच्छिमार ग्राम विकास योजना राज्यात राबविण्यासाठी शासन खालिल प्रमाणे निकष निर्धारित करित आहे.

योजना:-

१. भूजल व सागरी क्षेत्रातील क्रियाशील मच्छिमारांना घरे, कूपनलीका आणि समाजमंदीर या प्रकाराच्या नागरी सुविधा पुरविण्यात येतील. शक्य होईल तेथे इतर ग्रामीण पायाभूत सुविधा योजनेसह (ग्रामीण पाणी पुरवठा, स्वच्छता अभियान इतर) यासह एकत्रितपणे राबविता येईल.
२. दारिद्र्य रेषेखालील आणि भूमीहिन मच्छिमारांना प्राधान्य दिले जाईल.
३. भूमिधारक किंवा कच्चे घर असलेल्या मच्छिमारांचाही विचार करता येईल.
४. आदर्श मच्छिमार ग्राम विकासासाठी प्रतिगाव किमान दहा (१०) घरकूलं असणे आवश्यक आहे. तथापि घरांच्या संख्येत कमाल मर्यादा नाही.
५. सदर घराचे पायाभूत क्षेत्रफळ ३५ चौ.मिटर व बांधकाम रु.५०,०००/- खर्चाच्या मर्यादेतच असेल.

६. सदर गावातील प्रत्येक वीस (२०) घरांसाठी किंवा केवळ दहा (१०) अथवा त्यापेक्षा जास्त परंतु २० पेक्षा कमी घरांसाठी एक कूपनलिका दिली जाईल. कूपनलिका लावण्याचा खर्च रु.३०,०००/- च्या मर्यादेत असेल. ज्या ठिकाणी कूपनलिका देणे व्यवहार्य नाही तेथे राज्य शासन घरांच्या संख्येनुसार आवश्यक ती पर्यायी पाणी पुरवठा व्यवस्था करेल व त्यावर होणाऱ्या अतिरिक्त खर्चाचे दायित्व राज्य शासनाचे असेल.

७. विरंगुळयासाठी तथा एकत्रित काम करण्यासाठी आदर्श मच्छिमार गावात किमान ७५ घरांसाठी २०० चौ.मि.क्षेत्र फळाचे रु.१,७५,०००/- च्या मर्यादेत, एक समाजमंदिर/कार्य कक्ष(Workshed) ज्यात दोन स्वच्छतागृह(एक महिला व एक पुरुषांसाठी) व एक कूपनलिका या सहित बांधून दिले जाईल. सदर समाज मंदिरास भिंती बांधणे आवश्यक नाही, केवळ खांब व छताचे बांधकाम असल्यास सर्व मच्छिमारांना त्याचा एकत्रित काम करण्यासाठी पुरेपुर वापर करता येईल.

८. नियोजन आयोगाच्या निर्देशानुसार १६.२% अनुसूचित जाती व ८% अनुसूचित जामतीच्या लाभधारकांना या योजनेचा लाभ देय करून त्याचे समायोजन अनुक्रमे विशेष घटक योजना(SCSP) व अनुसूचित जमाती उपयोजना(TSP) मधून केले जाईल.

लाभासाठी

पात्रता

१. लाभधारक महाराष्ट्र राज्यातील मूळ निवासी तथा सक्रीय मच्छिमार*(मच्छिमारीवर उदरनिर्वाह असलेले) असणे आवश्यक आहे.
२. शासन पुरस्कृत अशाच अन्य योजनेचा(इंदिरा आवास योजना, सामाजिक न्याय विभागाची व अदिवासी विभागाची घरकुल योजना इ.) लाभ घेतलेला नसावा.
३. एका कुटूंबातील एका सदस्याला या योजनेतर्गत लाभ दिला गेला तर त्याच कुटूंबातील अन्य सदस्याला पुनःच या योजनेखाली किंवा शासन पुरस्कृत अशाच अन्य योजनेचा लाभ देय होणार नाही.

घरकुलासाठीची

जागा

लाभधारकाची स्वतःची जागा /कच्चे घर असल्यास ती जागा/ जमीन नसल्यास, घरकुलांसाठी ग्रामपंचायत महसूल विभागाची गावठण जमीन देण्यास तयार असेल ती शासकीय जमीन. जागेच्या मालकी हक्काचे पुरावे ७/१२ उत्तरा /घरपट्टी पावती/विद्युत

बील या पैकी एक तसेच शासकीय जमीन घरकुलासाठी दिल्याबाबत महसूल विभागाचे प्रमाणपत्र प्रस्तुतवासोबत जोडणे आवश्यक आहे.

अनुदान

वितरण

कार्यपद्धती

राज्य शासन ५० टक्के व केंद्र शासन ५० टक्के यांच्या संयुक्त सहकार्याने १०० टक्के अनुदानाने निधी उपलब्ध करून दिला जाईल. शासनाच्या निधीचे आहरण केल्यानंतर सदरहू निधीचा धनादेश संबंधित जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणेकडे पाठविण्यात येईल.

बांधकाम

यंत्रणा व

संनियंत्रण

संबंधित जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा स्थानिक जिल्हास्तरावरील त्रिसदस्यीय समितीच्या सल्ल्याने घरकुलाचे बांधकाम करेल.सदर समिती मध्ये संबंधित जिल्ह्याचे सहाय्यक आयुक्त(मत्स्यव्यवसाय) , गटविकास अधिकारी, तहसिलदार या अधिका-यांचा समावेश असेल व समिती लाभार्थीचा निधी प्राप्त झाल्यापासून ते घरकुलांचे वाटप होईपर्यंत काम पहाणार.

योजनेचे

नियंत्रण

१. आयुक्त, मत्स्यव्यवसाय,महाराष्ट्र राज्य संबंधित जिल्ह्याच्या सहाय्यक आयुक्त (मत्स्यव्यवसाय) यांचे मार्फत योजनेवर नियंत्रण ठेवतील.
२. घरांचे बांधकाम विहित वेळेत पूर्ण करणे आवश्यक असल्याने आर्थिक वर्षात जेवढा निधी या योजनेकरिता मंजूर झालेला असेल त्यामध्ये जेवढी घरे बांधता येवू शकतील अशाच प्रस्तावांचा विचार केला जाईल.सबब प्रस्तावांचा विचार करताना संबंधित अधिका-यांकडे जो प्रस्ताव परिपूर्ण स्वरूपात प्रथम प्राप्त होईल, त्यानुसार आयुक्त मत्स्यव्यवसाय प्रस्तावांची जेष्ठता यादी तयार करतील व या यादीप्रमाणेच लाभार्थी निश्चित करून बांधकाम केले जाईल.

बांधकाम

आराखडे व

अंदाज पत्रक

घरकुल व समाजमंदीराच्या बांधकामाचे अंदाज व आराखडे कार्यकारी अभियंता सार्वजनिक बांधकाम विभाग किंवा जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा किंवा जिल्हा परिषद (तांत्रिक विभाग) यांनी तयार करून साक्षांकित केलेले असतील.

अर्जदार

एका गावातील किमान दहा सक्रिय मच्छिमार किंवा नोंदणीकृत मच्छिमार सहकरी संस्था संबंधित जिल्ह्याच्या सहाय्यक आयुक्त(मत्स्यव्यवसाय) यांचे कडे अर्ज करतील.

अर्जासोबत
आवश्यक
कागदपत्र

१. ज्या जागेवर घरकूल बांधायचे आहे त्याचा ७/१२ उतारा , मालमत्ता नोंदणी पत्र,ग्रामपंचायत मालमत्ता नोंदवहीतील उतारा या पैकी एक.
२. घरपट्टी,पाणी /पट्टी पावती,/विद्युत बील या पैकी एक.
३. सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जातीच्या प्रमाणपत्राची साक्षांकित प्रत.
४. सक्षम प्राधिका-याने दिलेला उत्पन्नाचा दाखला.
५. निवासी पुरावा मतदार यादीतील नावाचा उतारा,निवडणूक मतदार ओळखपत्र, शिधापत्रिका,सरपंच /तलाठ्याचा दाखला.
६. सक्रीय मच्छिमार असल्याचा संबंधित जिल्हा मत्स्य विकास अधिका-यांचा दाखला परिशिष्ट -२ प्रमाणे.
७. संस्थेच्या ठरावाची प्रत परिशिष्ट -१ प्रमाणे.
८. गावठाण जमीन, घरकूल व समाजमंदीरासाठी दिल्याबाबत महसूल विभागाचे प्रमाणपत्र परिशिष्ट -३ प्रमाणे
९. पाण्याची सुविधा उपलब्ध असल्याबाबत किंवा उपलब्ध करुन देत असल्याबाबत संबंधित ग्रामपंचायतीचे प्रमाणपत्र
१०. अर्जदारांनी शासन पुरस्कृत अशाच अन्य योजनेचा(इंदिरा आवास योजना,सामाजिक न्याय विभागाची व अदिवासी विभागाची घरकूल योजना इ.) लाभ घेतलेला नाही असे संबंधित ग्रामपंचायतीचे प्रमाणपत्र.

खर्चाची
तरतूद

सदर योजनेसाठी येणारा खर्च,

१) मागणी क्र.डी-६

२४०५-मत्स्यव्यवसाय

१२०- मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था

(०२) (०९) राष्ट्रीय कल्याण निधी योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी घरकूल योजना

राज्य योजना (२४०५१०४४)

३३ अर्थसहाय्य

२) मागणी क्र.डी-६

२४०५-मत्स्यव्यवसाय

१२०-मत्स्यव्यवसाय सहकारी संस्था

(०२) (१०) राष्ट्रीय कल्याण निधी योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी घरकूल योजना

केंद्र पुरस्कृत योजना (२४०५१०५३)

३३ अर्थसहाय्य

या अर्थशिर्षाखाली टाकण्यात यावा व त्या शिर्षाखालील मंजूर अनुदानातून खर्च भागविण्यात यावा.

हा शासन निर्णय नियोजन विभाग व वित्त विभागाच्या सहमतीने व त्यांच्या अनुक्रमे अनौपचारिक संदर्भ क्र.१४७/१४३१ दि.१८/३/२०१२ व क्र.२२३/२०१२/व्यय-२, दि.२९/३/ २०१२ अनुसार निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०१२०१३१०१५८७०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प.श.अहमद)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. प्रधान सचिव वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२. प्रधान सचिव नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
३. प्रधान सचिव पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. प्रधान सचिव आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
६. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, मुंबई
७. सचिव सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

९. सर्व विभागीय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य
- १०.सर्व जिल्हाधिकारी, , महाराष्ट्र राज्य
- ११.सर्व संबंधित कार्यकारी अभियंता,सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र राज्य
- १२.सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी,जिल्हा परिषद तथा अध्यक्ष,जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा
- १३.सर्व प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा , महाराष्ट्र राज्य
- १४.सर्व प्रादेशिक उपायुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य
- १५.सर्व सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, महाराष्ट्र राज्य
- १६.महालेखापाल (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१ मुंबई/२ नागपुर.
- १७.अधिदान व लेखा अधिकारी,मुंबई
१८. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी,मुंबई
- १९.सर्व कोषागार अधिकारी,
- २०.निवडनस्ती,पदुम-१३,कृ.व प.दु.म.विभाग मंत्रालय,मुंबई.

परिशिष्ट क्र.१

ठरावाची नक्कल

संस्थेच्या कार्यकारी मंडळाची बैठक दि.....रोजीवाजता घेण्यात आली . बैठकीत खालील सदस्य उपस्थित होते. संस्थेच्या दारिद्र्य रेषेखालील तथा अल्प उत्पन्न गटातील सक्रीय मच्छिमार सभासदांना कृषि,पशुसंवर्धन,दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागाच्या शासन निर्णय,क्रमांक:मत्स्यवि-२४१०/१९५/प्र.क्र.१५९/पदुम-१३,मंत्रालय,मुंबई-४०००३२, दिनांक:- १८ जानेवारी,२०१४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राष्ट्रीय कल्याण निधी या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी आदर्श मच्छिमार ग्राम विकास योजनेचा घरकुल/कूपनलिका/ समाजमंदीर याचा लाभ घेण्याचे बैठकीत ठरले. विहित प्रपत्र आणि आवश्यक कागदपत्रासह प्रस्ताव सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाययांचे कडे पाठविण्याचे ठरले आहे. संस्थेच्या कार्यकारी मंडळाने सदर ठराव क्रमांकसर्वानुमते पारित केला आहे.

उपस्थितांची नावे व स्वाक्ष-या

१)

२)

संस्थेत एकूण.....सभासद आहेत व त्यापैकी..... सभासदांना हया योजनेअंतर्गत प्राप्त होणारे घरकुल त्यांच्या व त्यांच्यावर अवलंबून असणा-या त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांकरिता दिले जाणार आहे. लाभधारक सदर घरकुल कुणालाही विकणार किंवा हस्तांतरीत करणार नाही.

सदर घरकुलं मौ.ता...जि.... येथील गावठाण जमीन सर्वे क्र.....क्षेत्रफळ.... वर बांधण्यास महसूल विभागाने जमीन देय केली आहे व तसे प्रमाणपत्र व ७/१२ च्या उता-याची नक्कल सोबत जोडली आहे.

ज्या सभासदांचे कच्चे घर किंवा स्वतःची जमीन आहे त्यांची घरपट्टी पावती /ग्रामपंचायतीचा मालमत्ता दाखला/ ७/१२ च्या उता-याची नक्कल सोबत जोडली आहे.

संस्थेतील अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या सभासदांचे सक्षम प्राधिका-याने दिलेले जातीच्या दाखल्याची प्रत सोबत जोडली आहे.लाभधारक विभक्त कुटुंबातील सदस्य असल्यास तसा सक्षम प्राधिका-याचा पुरावा शिधापत्रिका/सरपंच किंवा तलाठ्याचा दाखला सोबत जोडला आहे.तसेच दारिद्र्य रेषेखालील यादीतील क्रमांक तथा उत्पन्नाचे दाखले सादर केले आहेत.

कार्यकारी सदस्यांच्या सहया

अध्यक्षांची स्वाक्षरी

लाभार्थ्यांची यादी.

संस्थेचे नाव:-

पत्ता:-

बैठक दिनांक.....मधील ठराव क्र.....

अ.क्र.	सभासदाचे नाव व पत्ता	सभासद क्र.व सभासद झाल्याचा दिनांक	दारिद्र्य रेषेखालिल यादीतील क्र.	अल्प उत्पन्न गटातील असल्यास कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न	अनुसूचितजाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा इतर

कार्यकारी सदस्यांच्या सहया

अध्यक्षांची स्वाक्षरी

संस्थेचा शिक्का

परिशिष्ट क्र.२

संस्थेचे नाव:-

पत्ता:-

बैठक दिनांक.....मधील ठराव क्र..... अनुसार शासन निर्णय,क्रमांक:मत्स्यवि-२४१०/१९५/प्र.क्र.१५९/पदुम-१३,मंत्रालय,मुंबई-४०००३२, दिनांक:- १८ जानेवारी,२०१४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राष्ट्रीय कल्याण निधी या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी आदर्श मच्छिमार ग्राम विकास योजनेअंतर्गत घरकुल/कूपनलिका/समाजमंदीर यांचा लाभ देय असलेल्या खालील यादीतील सभासदांचा मुख्य व्यवसाय मासेमारी असून हेच त्यांच्या कुटुंबाचे आर्थिक उत्तपन्नचे साधन आहे.सबब सदर सभासद सक्रीय मच्छिमार असल्याचे प्रमाणित करण्यात येते. तसेच सदर सभासद त्यांच्या नावासमोर दर्शविलेल्या उत्पन्न गटातील असल्याचे प्रमाणित करण्यात येते.

अ.क्र.	सभासदाचे नाव व पत्ता	सभासद क्र.व सभासद झाल्याचा दिनांक	दारिद्र्य रेषेखालील यादीतील क्र.	अल्प उत्पन्न गटातील असल्यास कुटुंबाचे वार्षिक उत्पन्न	अनुसूचित जाती किंवा अनुसूचित जमाती किंवा इतर

जिल्हा मत्स्यविकास अधिकारी(स्वाक्षरी व शिक्का)

संबंधित तहसिलदारांची (स्वाक्षरी व शिक्का)

परिशिष्ट क्र.३

संस्थेचे नाव:-

पत्ता:-

बैठक दिनांक.....मधील ठराव क्र..... अनुसार शासन निर्णय,क्रमांक:मत्स्यवि-२४१०/१९५/प्र.क्र.१५९/पदुम-१३,मंत्रालय,मुंबई-४०००३२, दिनांक:- १८ जानेवारी,२०१४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राष्ट्रीय कल्याण निधी या केंद्र पुरस्कृत योजनेअंतर्गत मच्छिमारांसाठी आदर्श मच्छिमार ग्राम विकास योजनेअंतर्गत प्रति घरकुल ३५ चौ.मि. पायाभूत क्षेत्रफळ व रु.५०,०००/- च्या मर्यादेत असलेले एकूण घरकुलकूपनलीका..... २०० चौ.मि.क्षेत्र फळाचे रु.१,७५,०००/- च्या मर्यादेत एक समाजमंदिर/कार्य कक्ष(Workshed) ज्यात दोन स्वच्छतागृह(एक महिला व एक पुरुषांसाठी) व एक कूपनलिका आहे असे मौ.....ता.....जिल्हा.....येथे बांधणे प्रस्तावित आहे.

अ.क्र.	सभासदाचे नाव व सभासद क्र.	घरकुल जेथे बांधणे जाईल त्या जागेचा सर्वे क्र.	जागेचे क्षेत्रफळ	मालकी हक्काची/ गावठाण	सक्षम प्राधिका-यांचे संबंधित दाखले जोडले..होय/नाही.

प्रमाणित करण्यांत येते की ग्रामपंचायतीची गावठाण जमीन सर्वे नं क्षेत्र फळ...सदर मच्छिमार सहकारी संस्थेतील दारिद्र्य रेषेखालील व अल्प उत्पन्न गटातील सभासदांसाठी बांधण्यात येणा-या घरकुलांसाठी देण्यात येते.[७/१२ उतारा सोबत जोडला आहे]. या जमीनीवर बांधकाम केलेले घरकुल हे सदर सभासदांच्या कुटुंबासाठी वापरण्यात येईल इतर कुणाचाही त्यावर हक्क राहणार नाही.तसेच सदर जागा व जागेवरील घरकुल लाभधारकांना कुणालाही विकता किंवा हस्तांतरीत करता येणार नाही . नियोजित प्रयोजनाकरिता जागेचा वापर केला नाही तर संस्था व सभासद दंडास पात्र रहातील.

तलाठी

सही

सरपंच

ग्रामपंचायतीचा शिक्का

जिल्हाधिकारी.